

Hirsch Andor (Bandi)

הירש אנדרור

השתחרר

ונפטר במהלך השנים

אשתמש כאן בשמו ההונגרי, כפי שנהגנו לקרוא לו בכיתה.

אף על פי שיש ברשותנו מידע רב אודות בנדי, ברצוני להוסיף מספר מילים מזיכרונותיי האישיים ממנו וחברותינו, מהתקופה בה הכרנו ועד מאוחר הרבה יותר – התקופה בה למדתי אודות מעשיו האמיצים ומותו.

למעשה, עד לפני כחודשיים, בזמן תהליך איסוף החומרים לספר, לא ידעתי מה עלה בגורלו מלבד הידיעה ששרד את השואה, ונהרג בקרב במלחמת העצמאות של מדינת ישראל. מאחר ולמדנו באותה הכיתה (ובשנה האחרונה אף חלקנו ספסל בכיתה), ניסיתי לדלות מידע אודות בנדי עבור ספר זה. הודות למורי שמוליק רובין, שהכיר לי את עולם המחשב והאינטרנט וטוען שאני "תלמידו הצעיר ביותר", חיפשתי באינטרנט ומצאתי את שמו של בנדי בין דפי ספר הזיכרון של משרד הביטחון. מורי שמוליק הקריא עבורי את המאמר בן שני הדפים והכול נשמע לי הגיוני למדי, למעט שם המקום ממנו הגיע. רק לאחר שקראתי את רשימת השמות בעברית של אלו שהגיעו מטרנסילבניה הבנתי שהמקום המדובר הוא למעשה טרגומורש – Marosvásárhely, השם הרומני של עיירתנו, מאוית בצורה שגויה. באותו רגע הבנתי כי אכן מדובר בחברי הטוב לכיתה.

שמחתי מאוד לגלות שם של חבר נוסף לכיתה ששרד את השואה ושחורר.

הפעם האחרונה שראיתי את בנדי הייתה במאי 1944 (לפני 65 שנה), בגטו Marosvásárhely, שם ניסינו להמשיך את לימודינו בהדרכתם של מורינו, באוויר הפתוח, כאילו הכול מתנהל כשורה בעולם. התקופה הזו לא נמשכה זמן רב. מהר למדי, גורשו יהודי הגטו בשלושה טרנספורטים לאושוויץ. על הימים האלו לא אוסיף – מספיק כבר דובר.

הבחנתי המעניינת היחידה מאותם ימים בגטו היא שבזמן שהותנו שם אף אדם לא העלה בדעתו את האפשרות שניתן לברוח.

בנדי ביקר בבית לפני, לפני הגירוש. אחי הבכור (שניפטר מאז) אמר לי שחבר חיפש אותי.

היה זה בנדי. כשניסיתי למצוא אותו הוא כבר עזב את המדינה. כשהגענו לישראל ב-1961 שמעתי ממישהו שבנדי נהרג בקרב במלחמת העצמאות. 48 שנים חלפו ולא שמעתי דבר אודותיו. כפי שאמרת, רצה הגורל ורק לא מזמן למדתי על חייו ומותו של חברי.

בתיאור המצורף מופיעים שלושה דברים: שמו, שנשאר זהה, הירש שמואל בנדי. תמונתו, שאינה אומרת עבורי הרבה – בפעם האחרונה שראיתיו הייתה כשהיה עלם בריא בן 17-16, ובתמונה הוא ניצול שואה בן 20 שאני רואה לראשונה. למרות זאת, התיאור מקנה תמונה מדויקת של חברי, של אופיו, מסירותו, נכונותו לעזור ולהתנדב למען הזולת. משני התיאורים, זה מהצבא וזה מהקיבוץ, השתקפה דמותו של בנדי גאוות כיתתנו, הכיתה הרביעית בבית הספר התיכון היהודי ב-Marosvásárhely.

לא פלא אם כך, שכשיצרתי קשר עם האחראית על ארכיון קיבוץ רמת יוחנן, קיבוצו של בנדי, שאלה אותי מירי פיינשטיין: "איפה הייתם כל השנים?" מי שיקרא שורות אלו אודות בנדי יבין מדוע נשאלה השאלה. כיצד זה ייתכן שבכל השנים הללו אף אחד לא חיפש אחריו?

התשובה: הכול תלוי במזל.

כולי תקווה שאחרי עשורים רבים כל כך נצליח לשמר את דמותו ונעביר הלאה את זיכרוננו של מי שהיה גאוות כיתתנו, שהוכיח את גדולתו ומצוינותו בכל מעשיו.

כל שנתר לי לומר: "בנדי, אני גאה שיכולתי להיות חבר שלך"

יהי זכרו ברוך!

מרק אלמר. חברך החד-פעמי לכיתה ולספסל הלימודים.